

Llegissis (ImS 2)(ALDC, IX, 2038. *Llegissis* [ImS 2])

Prèviament a la lectura del comentari que segueix, cal consultar el mapa 1438.

La segona persona del singular de l'imperfet de subjuntiu del llat. vg. *LEGIRE era LEGISSES, origen del cat. *llegisses*, semblant a la forma originària amb la novetat de la palatalització de la L- llatina (com LÖCU > *lloc*), amb la -e de la desinència conservada en ross., mall., eiv. i bona part del cat. nord-occ., que també coneix la var. *llegiguesses* amb la mateixa desinència. *Llegisses* coneix les var. *lle[d3]isses*, *lle[tʃ]isses*, *lle[ʃ]isses* 102, *llegixes* 117. *Llegissis* ha substituït la desinència -es per -is per analogia amb la del present de subjuntiu (*cantis*, *batis*, etc.), amb les var. *lle[d3]issis*, *llegixis* 104; *llegesses* 143 (var. *llegeixes* 48) deu la desinència a una atracció de *llegiguesses* induïda per *sapigués*, *corregués*, *obrigués*. Aquestes formes amb l'increment -ig- porten la desinència antiga (var. *lle[d3]iguesses*, *lle[tʃ]iguesses*, *lle[z]iguesses* 95; *llegi[z]eixes* 13; *llegiesses* 133 → *llegiguesses*), però també la moderna (*llegiguessis*, var. *lle[d3]iguessis*); en *llegiguesques* 107, *lle[d3]isquesses* 115 s'ha interferit el suf. -esques de *patesques*, etc.

Una altra forma, *llegires*, prové d'un antic condicional en -ra que va assumir el valor d'imperfet de subjuntiu, conservat en val. (var. *lle[d3]ires*, *lle[tʃ]ires*). La mateixa desinència es troba en formes que tenen per base el radical *llisc-*, *llisg-* del present d'indicatiu:

llisgueres (var. *lli[3]gueres* 148, 152, 178, 190, *lli[d3]gueres* 155), *llisqueres* 130, 149, 154, 160, 162, 189 (var. *lli[ʃ]gueres* 163, 166, 167, 184, amb canvi de desinència per analogia amb *llegiguesses* i amb verbs de la classe II [*bateres*]); també amb la desinència -esses: *llisquesses* 151, *llisguesses* 135, 146, 147 (var. *lli[3]guesses* 140, 145).

Lleiesses 100 és d'encuny arag.

Geogràficament, el tipus *llegissis* ocupa l'alg. i el cat. central; la variant anterior, *llegisses*, s'estén pel ross. i nord-occ. meridional, àrees que es completen amb *llegiguesses*, la qual, amb la var. més moderna, *llegiguessis*, es troba en tarragoní i men. En val. s'ha imposat el tipus *llegires*/*llisgueres*. Per la desinència, el tipus més arcaic en -es, *llegisses*/*llegiguesses*, és vivent en àrees conservadores (ross., mall., eiv. i cat. nord-occ.), mentre que la innovadora en -is, *llegissis*/*llegiguessis*, es troba en cat. central, al qual s'uneixen el men., sovint més afí al cat. central que la resta del bal., i l'alg.; és sabut que les àrees isolades a voltes uneixen a la tendència arcaïtzant la innovadora, justament per la seva situació geogràfica.

Llegissis (model *servissis*) és la forma normativa des del DOrt, 1917; *llegisses* (model *servisses*), des de Fabra, 1918 (pàg. 90), que la GIEC (pàg. 280) inclou entre "Altres variants" i la PEOLC *Morfologia* (pàg. 27-28) com a forma pròpia d'àmbit general juntament amb *llegissis* (*servissis*) –en els parlars valencians, *llegisses* (*servisses*), només és admesa com a forma pròpia de registres molt formals. Quant a *llegires* (*servires*), és normativa des de la GIEC, 2016 (pàg. 280), però la PEOLC *Morfologia* (pàg. 27-28) la considerava pròpia de l'àmbit restringit (parlars valencians) i que no era recomanable la forma *llegiguessis* (*serviguessis*).

